

Madrid, Kiev en Tripoli (kolom 28)

Sjoerdsma, een D66-trol in ons parlement, beweerde op maandag 28 februari dat Kiev dichterbij ligt dan Madrid. Rutte papegaait hem dat dezelfde dag na. Misschien dat dit in de belevingswereld van beide heren het geval is, maar geografisch klopt het niet. Kiev ligt op 1823 km van Den Haag en Madrid op 1433 km. Ook de Spaanse grens ligt dichterbij dan de Oekraïense.

Het zou nauwkeuriger zijn om te beweren dat Tripoli dichterbij Den Haag ligt dan Kiev. De fout daarvan is immers kleiner dan die van Sjoerdsma's bewering. De Westerse bombardementen op Libië in 2011 en de navolgende plunderingen waren voor ons parlement echter geen reden om wapens aan de Libiërs te leveren. Integendeel, heel Nederland stond te juichen bij deze misdaden. Toch valt het vanuit historisch perspectief te verdedigen dat Libië meer bij Europa hoort dan de Oekraïne.

De Romeinen beschouwden de Middellandse Zee als hun binnenzee. Vandaar de naam, mare nostrum: onze zee. Alle landen daar omheen waren Romeins. Augustinus (354-430), de grote filosoof en kerkvader, kwam uit het oosten van het tegenwoordige Algerije. Het idee dat de werelden ten noorden en zuiden van de Middellandse Zee totaal anders zijn, is vooral te danken aan het feit dat de Kerk de leer van Christus in haar eigen voordeel heeft misvormd. Omdat de Islam dat nooit heeft gedaan, en Christus als een profeet is blijven zien, was een conflict met Rome onvermijdelijk. We zitten nu al meer dan dertienhonderd jaar met de gevolgen daarvan opgescheept. Toch werd ook in Islamitisch Spanje die kerkelijke verdraaiing getolereerd. Dat is niet te vergelijken met de tolerantie ten opzichte van de Islam in het Westen nu. Onze moderne tolerantie lijkt er vooral op gericht atheïsme te bevorderen en religie als iets achterlijks te zien dat we maar beter oogluikend kunnen toestaan. Hoe je het ook ziet, Noord en Zuid zijn in de Europese geschiedenis intens met elkaar vervlochten.

Dat is bij de Oekraïne niet noodzakelijk intenser. Het land is nooit deel geweest van het Romeinse Rijk. Op een klein stukje rond de stad Odessa na, hoorde het zelfs niet bij het Oost-Romeinse Rijk, dat ontstond na de splitsing van 395. Pas in de negende eeuw kwam daar verandering in. Uiteindelijk werd in het jaar 988 het Byzantijns Christendom in de Oekraïne ingevoerd. Maar heel haar geschiedenis is de Oekraïne georiënteerd gebleven op de wereld ten oosten van de Karpaten. Dat is kort gezegd: Rusland. Dit gigantisch land was altijd al een Europees buitenbeentje. Nu worden alle banden ermee verbroken.

De wereld veranderde aanzienlijk door het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991. Ná de toezegging van de VS dat de NAVO zich niet verder naar het Oosten zou uitbreiden (James Baker aan Gorbatsjov op 9 februari 1990), en het oprukken van diezelfde NAVO sindsdien: Polen, Tsjechië en Hongarije (1999), Bulgarije, Estland, Letland, Litouwen, Roemenië, Slowakije en Slovenië (2004), Albanië en Kroatië (2009), Montenegro (2017) en Noord-Macedonië (2020). Dat ging gepaard met het vervangen van de wapensystemen in die landen door Westerse wapens en het plaatsen van raketssystemen in Polen en Roemenië. Het Westen was hoofdrolspeler in vele oorlogen na 1991, o.a. in Afghanistan (2001-2021), Irak, (2003-2011), Libië (2011) en Syrië (sinds 2011). Het kan niet voldoende worden benadrukt: Irak en Libië werden door toedoen van het Westen vrijwel volledig verwoest en leeg geplunderd. Vele honderdduizenden mensen stierven daardoor.

De Sovjet-Unie daarentegen viel uiteen in Rusland en veertien andere onafhankelijke landen, waarvan er intussen drie bij de NAVO horen (Estland, Letland, Litouwen) en verschillende tot het flirten met de NAVO zijn verleid (Georgië, Azerbeidjan, Oekraïne). Rusland heeft geen raketten in Canada, Mexico of zelfs maar in Noord-Afrika. Het incidentele verzet van Rusland tegen het verder uiteenvallen (Ossetië, de Krim, Oekraïne) wordt nu door het Westen (VS, NAVO en de EU) gezien als een expansionistisch streven naar wereldheerschappij. Hoe hypocriet wil je het hebben?

Toch haalt het gekrakeel in parlement en media alles uit de kast om iedereen ervan te overtuigen dat Poetin uit is op wereldheerschappij. Daarmee zijn gigantische belangen gemoeid; vooral wapens en grondstoffen. Die belangen liggen in wezen bij exact dezelfde lieden die Irak en Libië leeg plunderden. Maar dat wordt er niet bij gezegd. Zoiets opperen is "complotdenken" of "desinformatie" gevoed door Rusland. De arme burger zou eens moeten weten wie die laatste twee begrippen heeft uitgevonden en waarom. Maar de burger wil dat niet weten. Die laat alles graag over aan de "experts". De burger is voldoende overtuigd als hij lijdende mensen op social media ziet, ook al zijn die beelden het resultaat van Oekraïense beschietingen op haar eigen burgers in de Donbas enkele jaren eerder. Die burger wordt enthousiast voor wapenleveranties als hij kinderen met blote handen ziet vechten tegen Russische militairen, ook al gaat het hier om Palestijnse kinderen die zich tien jaar eerder verzetten tegen de Israelische bezetting van Palestina.

Geert Maessen, www.gregoriana.nl